

The barnhouses of the world are extremely diverse. However, the social life behind these pragmatic structures is largely gone. What had once been economic hubs, now are used in a much different manner. In the past, the use of cheap and abundantly available local construction materials was an obvious choice. Barnhouses were generally made of wood, constructed onto some sort of load-bearing base. It was essential that damaged parts could be replaced immediately. This was an environmentally safe practice, radiating the unity of man and landscape. A building located in Selva di Cadore, Bellune, was taken over by an owner who lives in the town, but lives for the mountain. He commissioned the EXIT Archittetti Associati office to help him achieve zero emission and an environmentally friendly building that is able to fulfil the changing demands of different times.

RÉGI CSŰRÖK MAI ÉLETE

Példa Olaszországból

Építészet:
EXIT
 Archittetti Associati

Szöveg:
Terdik Bálint

Fotó:
Tersa Cos

A világ csűrjei nem egyformák. Erdély, az Alföld vagy az Alpok régiói különböző tájak, különböző kultúrák. Az eltérő táj eltérő művelése más és más gazdasági épületet hozott létre az évszázados tapasztalatok felhasználásával. Néhány dolog azonban közösnek tűnik. Itt is, ott is elhagyta a vidéket az a fajta élet, ami ezeket az épületeket létrehozta. Ma már Svájcban vagy az olasz Alpokban sem úgy terelik a juhokat, nem úgy vágják a fát, nem úgy élnek az életet, mint régen. Ez – akárcsak a korábbi életmódváltások idején – ma is az épületek használatának újragondolásával jár. Ha egy épületet néhány száz éve annak építője olyan gondossággal készített, hogy az máig ép maradt, természetes, hogy

a régi ház további használatában látjuk az értéket, nem egy új építésében. Ez történt akkor, amikor az eredetileg gabona tárolására és cséplésre épült csűrök be tudtak fogadni más munkafolyamatokat, vagy cséplés helyett már inkább a szekér tárolására használták.

Ma a világ minden szegletében ugyanaz a folyamat látszik. A valaha gazdasági funkcióval épült házakat más céllal kezdjük használni. Elkezdjük őket lakni. Nem azért, mert szeretnénk visszatérni egy hagyományos életformához, vagy nosztalgiával gondolunk arra, ha az istállóban alszunk, szénaillatban ébredünk. Azért költözünk az istállóba a szamár vagy a juhok helyére, mert a régiek az állatoknak mint legfeljebb kincseiknek olyan házat építettek, amit ma gondolkodás nélkül elfogadunk saját otthonunknak. Kis átalakítással persze. Az a világon annak idején mindenütt természetes volt, hogy a gazdasági épületek a helyben megtalálható, így egyszerűen, olcsón beszerezhető anyagokból épültek. Nem okoztak fenntarthatóságról, illeszkedésről, szervesen alakuló építkezésről, hanem megcsinálták. Így hol kö-, hol tégl-, hol bármilyen más erős, teherbíró lábazatra

építették a gabona tárolására szánt, itt nyitott, ott zárt faszervezetű építményeket. A rendszer előnye, hogy ha egy-egy alkatrész tönkremegy, helyben cserélhető.

A Dolomitok világörökségi védettséggel lejtőin is így történt. Erős, robusztus kőfalakból épült az alsó szint annak idején az állatok számára, védett, részben a hegybe vajt, így kevésbé lehűlő helyet biztosítva. Felette a szénatároló már fából készült, deszkafalakkal, hézagosan rakva, hogy a szél átfújhasson rajta, szárazon tartsa az anyagot. Környezet-, sőt táj tudatos építés ez, a vidékkel együtt élő emberé.

Ma már nem így él az ember, az olasz sem. Egy bellunói, Selva di Cadoreban található épületet a városban lakó, de a hegy iránt rajongó tulajdonos vett át. Ő pedig nem akar állatokat tartani, azoknak száraz takarmányt tárolni a felső szinten. Ő szabad hétvégéin szeretné meghúzni magát egy mai, városi ember igényeinek megfelelő épületben, aminek azért legyen „hegyi” hangulata, hisz azért jön ide. Megbízta hát az EXIT Archittetti Associati irodáját, hogy segítsenek neki.

A jól képzett építészek elővették minden szakmai tudásukat, és elkészült a mű.

Nagy gonddal, odafigyeléssel és szakmai hozzáértéssel. Ahogy Szücs Endre a Gyimesben (megjelent az Országépítő 2014/1. számában – a szerk.), úgy ők is elemekre szerelték szét az épület faszervezetét. Gondosan, nehogy kárt tegyenek a még használható részekben, de kiszűrve a törött, károsodott elemeket. Ezek helyére újat faragtak. Ugyanúgy fából, de már korszerű felületkezeléssel öregítve az új elemeket, hogy ne legyen feltűnő a beavatkozás. Az elemek rendbetétele után pedig szépen mindent visszatettek a helyére. Természetesen az az alaprajz, amit tárolásra építettek, nem mindenben felelhet meg az új igényeknek. Ezért néhány belső falat ki kellett iktatni, ezek teherhordó szerepét a sok fa töménységét oldó feketére festett acélelemek vették át. Így a belső tér hangulata megmaradt, de az új, csak a belsőben megjelenő szerkezeti elemekkel sikerült felfrissíteni, egyben a városi ember szemében

is lakhatóvá tenni a teret. A régi, felújított, és az új, öregített faelemek foltos játéka a durva fehér vakolatok megjelenésével együtt váltja ki a „hegyi” életérzést. Természetesen ma Európában nem kerülhető ki a napelemekkel megtámogatott fenntarthatóság eszméje. Az elektromos padlófűtés használatával elmondható a 2010-ben elkészült épületről, hogy teljesen környezetbarát, zero emissziós (legalábbis a helyszínen nem bocsát ki káros anyagokat. Hogy az elektromos áram termelésével az erőműben mekkora a károsanyag-kibocsátási mutató, azt itt nem feszegetjük). Ennek azért van jelentősége, mert lehetővé tette, hogy az épület tovább szolgálhassa a változó korok változó igényeit. A fenntarthatóság divatos szlogenje itt valósággá vált: egy épület fennmaradhatott, mert a korszerű technológia segítségével megmenekült az elmúlás fenyegető rémétől. A ház teste megmaradt, bár lélegeztetőgépre került...

Vajon beköltöznénk-e 100 év múlva egy könnyűszerkezetes acélcsarnokba?